

مقاله اصلی

پیش‌بینی رشد پس از سانحه بر اساس تاب‌آوری با میانجی‌گری شفقت به خود و ناگویی هیجانی در ترومای خیانت

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۱/۲۲ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۰۴

خلاصه

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف بررسی پیش‌بینی رشد پس از سانحه و تاب‌آوری با میانجی‌گری شفقت به خود و ناگویی هیجانی در میان افرادی که تجربه ترومای خیانت را داشته‌اند، انجام شد. **روش کار:** این مطالعه توصیفی از نوع هم‌بستگی بود. ۲۵۹ فرد دچار ترومای خیانت که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس از جامعه آماری انتخاب شده بودند، شرکت داشتند. برای سنجش متغیرهای پژوهش، از پرسشنامه‌های رشد پس از سانحه (PTGI)، تاب‌آوری (1)، شفقت به خود (SCS) و ناگویی هیجانی تورنتو (TAS) استفاده شده است. داده‌های پژوهش با استفاده از تحلیل مسیر و مدل معادلات ساختاری تحلیل شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون هم‌بستگی پیرسون و معادلات ساختاری از طریق نرم‌افزارهای SPSS-26 و AMOS انجام شد.

نتایج: تحلیل داده‌ها نشان داد رشد پس از سانحه به طور مستقیم و مثبت با تاب‌آوری مرتبط بود. همچنین، شفقت به خود به خود به عنوان یک متغیر میانجی مثبت نقش داشت و رابطه بین رشد پس از سانحه و تاب‌آوری را تقویت می‌کرد، در حالی که ناگویی هیجانی به عنوان یک متغیر میانجی منفی عمل می‌کرد و این رابطه را تضعیف می‌نمود ($P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: یافته‌ها تأکید می‌کنند که توجه به شفقت به خود و مدیریت ناگویی هیجانی می‌تواند به افزایش تاب‌آوری در افراد دچار ترومای خیانت کمک کند. این عوامل می‌توانند به عنوان بخشی از برنامه‌های مداخله‌ای برای کمک به بهبود افراد بعد از تجربه‌های تروماتیک مورد استفاده قرار گیرند.

کلمات کلیدی: رشد پس از سانحه، تاب‌آوری، شفقت به خود، ناگویی هیجانی، خیانت

عرفان خلیلی مقدم^۱

فاطمه دهنوی^۲

فاطمه میرزائی^۳

ستاره حیدری^۴

سامان تپاک^۵

فاطمه خواجه حسنی رابری^{۶*}

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه

روانشناسی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۲ کارشناسی روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد نیشابور،

دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۳ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی،

دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۴ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه

روانشناسی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

۵ کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، واحد سنج، دانشگاه

آزاد اسلامی، سنج، ایران

۶ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، گروه

روانشناسی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

(نویسنده مسئول)

Email:

Fatemeh.hassani7218@gmail.com

مقدمه

سنگ بنای ازدواج و از اصلی‌ترین عناصر هر رابطه طولانی مدت و عاشقانه، با وفاداری زوج‌ها نسبت به یکدیگر مشخص می‌شود (۲) و در بین همه عوامل، خیانت شدیدترین و تهدیدآمیزترین عاملی است که می‌تواند پایداری ازدواج را مختل کند (۳، ۴). خیانت زناشویی به هر رابطه جنسی یا عاطفی فراتر از چارچوب رابطه متعهدانه بین دو همسر اطلاق می‌شود (۵). خیانتی که به دلیل نقض مفروضات اساسی در روابط بین فردی و اجتماعی ایجاد می‌شود، می‌تواند خسارات زیانبار و بعضاً جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد. تئوری ترومای خیانت به اهمیت رابطه بین قربانی و فرد خیانت‌کننده تأکید دارد. بیرل و فرید نشان داده‌اند که آسیب‌های مرتبط با روابط، به ویژه خیانت به پیوندهای مهم، می‌تواند تأثیرات عمیق‌تری داشته باشد و به شدت با علائم افسردگی، اضطراب و دیگر مشکلات روان‌شناختی مرتبط باشد. ترومای خیانت به نوعی آسیب عاطفی و روانی اشاره دارد که به دنبال خیانت یا عدم وفاداری از سوی یک فرد نزدیک، به‌ویژه در روابط خانوادگی یا عاشقانه، ایجاد می‌شود. این نوع ترومای معمولاً شامل احساسات شدید ناامیدی، خشم، سردرگمی و احساس عدم امنیت می‌شود و می‌تواند تأثیرات عمیقی بر سلامت روان فرد داشته باشد (۶). مشخص شده است که حدوداً ۲۱ درصد از مردان و ۱۱ درصد از زنان در طول زندگی خود مرتکب خیانت زناشویی می‌شوند (۷). با وجود اینکه در مورد میزان خیانت زناشویی در ایران آمار دقیقی وجود ندارد اما بر پایه آمار، حدود ۸۰ درصد از طلاق‌ها به خاطر مساله خیانت صورت می‌گیرد (۸).

افرادی که خیانت را تجربه می‌کنند اغلب دچار تحولی می‌شوند که می‌تواند منجر به افزایش قدرت شخصی، بهبود روابط و قدردانی مجدد از زندگی شود (۹، ۱۰). رشد پس

از سانحه مفهومی است که به تغییرات روانشناختی مثبتی که افراد در نتیجه رویارویی با رویدادهای آسیب‌زا یا شرایط چالش‌برانگیز زندگی تجربه می‌کنند اشاره دارد (۱۱) و شامل بهبود درک خود، روابط با دیگران و فلسفه زندگی است (۱۲). مواجهه با شرایط چالش‌برانگیز این پتانسیل را دارد که رشد فرد را در حوزه‌های مختلف تسهیل کند، که شامل: افزایش ارزش زندگی، به وجود آمدن الویت‌ها و امکانات جدید، ایجاد درکی از توانایی شخصی، شناسایی روش‌ها و جهت‌های جدید در زندگی، بهبود و افزایش روابط نزدیک با دیگران و تغییرات معنوی است (۱۳). رشد پس از سانحه با عملکرد بهتر، انعطاف‌پذیری بیشتر، و توسعه طرح‌واره‌ها و روایت‌های جدید درباره تجربیات آسیب‌زا مرتبط است (۱۴، ۱۵). فرآیند رشد پس از سانحه اغلب با یک بحران مهم زندگی شروع می‌شود که جهان بینی فرد را تغییر می‌دهد (۱۶). ترومای خیانت می‌تواند اثرات روانی منفی قابل توجهی داشته باشد، وجود تاب‌آوری ممکن است رشد پس از سانحه را تسهیل کند (۱۷).

تاب‌آوری این احتمال را توضیح می‌دهد که یک فرد می‌تواند بر رویدادهای بسیار استرس‌زا غلبه کند و علیرغم تحمل سختی‌ها از نظر روانی سالم بماند (۱۸). رابطه بین ترومای خیانت، تاب‌آوری و رشد پس از سانحه پیچیده است. این در حالی است که برخی از مطالعات همبستگی منفی بین تاب‌آوری و آسیب خیانت یافته‌اند (۱۹)، برخی دیگر نشان دادند که تاب‌آوری می‌تواند رابطه بین تجارب آسیب‌زا و رشد پس از سانحه را واسطه‌ای کند (۱۸، ۲۰).

تعامل میانجیگری بین این متغیرها بر اهمیت افزایش تاب‌آوری در افرادی که خیانت را تحمل کرده‌اند تأکید می‌کند، زیرا این امر نه تنها می‌تواند نتایج نامطلوب را کاهش دهد بلکه تحولات روانشناختی سودمند را نیز تقویت می‌کند. علاوه بر آن رشد پس از سانحه (PTG) و تاب‌آوری

رویداد آسیب‌زا را تجربه کرده‌اند، دارای نمرات ناگویی هیجانی بالاتری هستند، ناگویی هیجانی ممکن است به عنوان یک مکانیسم مقابله‌ای در پاسخ به تروما ایجاد شود، که به طور بالقوه مانع از پردازش هیجانی می‌شود (۲۳).

از آنجا که ترومای خیانت، پیچیده‌ترین تجربیات عاطفی و روانی است که عمیقاً بر روی سلامت روان و عاطفی فرد تاثیر می‌گذارد و اغلب به مشکلاتی همچون اضطراب، افسردگی، و ناامیدی منجر می‌شود. از طرفی، برخی از افراد پس از مواجهه با ترومای خیانت، تجربه‌ای از رشد و تحول شخصیتی را تجربه می‌کنند که به عنوان «رشد پس از سانحه» شناخته می‌شود. بررسی این مفهوم در رابطه در افراد، کمک می‌کند تا عوامل موثر در بازیابی و بازگشت به زندگی پس از تجربه خیانت بهتر درک شود. شناسایی نقش رشد پس از سانحه، شفقت به خود، و ناگویی هیجانی در تاب‌آوری افراد، می‌تواند به توسعه روش‌های درمانی و مشاوره‌ای برای افراد مبتلا به ترومای خیانت کمک کند. لذا پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رشد پس از سانحه بر تاب‌آوری با میانجی‌گری شفقت به خود و ناگویی هیجانی در ترومای خیانت صورت گرفت.

روش کار

این مطالعه توصیفی از نوع همبستگی در سال ۱۴۰۳ بر روی ۲۵۹ نفر از افراد دچار ترومای خیانت که واجد شرایط پژوهش بودند و جهت شرکت در مطالعه رضایت داشتند، انجام شد. در این مطالعه روش نمونه‌گیری به صورت دردسترس انجام شد. حجم نمونه بر اساس توصیه کلاین (۲۰۱۱) حداقل ۲۵۰ نفر در نظر گرفته شد که در ابتدا ۲۷۰ داده جمع‌آوری شد اما ۱۱ پرسشنامه به دلیل وجود داده‌های پرت و ناقص پر شدن، در پژوهش کنار گذاشته شدند. شیوه انجام پژوهش به صورت میدانی بود، بدین

مفاهیم مهمی در زمینه ترومای خیانت هستند که شفقت به خود نقش مهمی در ارتقای نتایج مثبت دارد. شفقت به خود به شکلی از مدارای دوستانه، باز، بخشنده و غیراجتنابی نسبت به خود اشاره دارد که در آن افراد احساسات منفی را تجربه می‌کنند. براساس نظر نف افراد به جای سرزنش و انتقاد شدید، نسبت به مشکلات خود، رویکرد پذیرا و آگاهانه نسبت به مشکلات، کمبودها و نگرانی‌های خود اتخاذ می‌کنند (۲۱). تحقیقات نشان می‌دهد که شفقت به خود می‌تواند به کاهش پریشانی روانی و افزایش رفاه روانی کمک کند و انعطاف‌پذیری را در مواجهه با ناملایمات تسهیل کند (۱۱). شفقت به خود با پیامدهای مثبت سلامت روان مرتبط است و ممکن است پیامدهایی برای پردازش پس از سانحه داشته باشد (۱). به نظر می‌رسد شفقت به خود منبع ارزشمندی برای ارتقای انعطاف‌پذیری و رشد پس از سانحه در مواجهه با خیانت باشد.

از دیگر متغیرهای روانشناختی که در رشد پس از سانحه افراد دچار ترومای خیانت می‌توان بررسی کرد، ناگویی هیجانی است. پارکر و همکاران (۱۹۹۹) بیان کردند ناگویی هیجانی سازه‌های چندبعدی متشکل از چهار مشخصه مجزا از جمله: الف) دشواری در تشخیص و توصیف احساسات، ب) مشکل در تمایز میان احساسات و تهییج‌های بدنی، ج) فقر در خیالپردازی‌ها، و د) تفکر عینی و تفکر درون‌نگرایانه ضعیف است. مطالعه‌ای بر روی دانشجویان مقطع کارشناسی که رویدادهای بسیار استرس‌زا را تجربه کردند، نشان داد که ناگویی هیجانی یک پیش‌بینی کننده منفی معنادار رشد استرس پس از سانحه و یک پیش‌بینی کننده مثبت پریشانی است. به طور خاص، مؤلفه «مشکل در شناسایی احساسات» در ناگویی هیجانی بهترین پیش‌بینی‌کننده رشد استرس پس از سانحه و پریشانی است (۲۲). تحقیقات نشان داده است که افرادی که چندین

عوامل عبارت از احساس قدرت درونی، تغییر در اهداف و اولویت ها، احساس نزدیکی و صمیمیت با دیگران و تلاش برای حفظ روابط با دیگران. همچنین روایی پرسشنامه در این پژوهش مطلوب گزارش شد. جهت سنجش روایی در این پژوهش از همبستگی پیرسون استفاده شده که ضرایب آن برای مولفه های عاطفه مثبت، عاطفه منفی گزارش شد.

مقیاس تاب آوری Resilience :

این مقیاس را کانر و دیویدسون (۲۵) با هدف اندازه گیری توانایی سازگاری با تنش و آسیب تهیه کردند. این ابزار یک مقیاس ۲۵ گویه ای است که تاب آوری را در اندازه های ۵ درجه ای لیکرت از صفر تا ۴ میسنجد و در ارزیابی میزان توانمندی تاب آوری نمونه های بالینی و بهنجار و نیز بررسی اثربخشی درمان استفاده میشود (۲۶). نسخه فارسی این مقیاس توسط جوکار (۱۳۸۶) تهیه شده است. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ و پایایی برابر ۰/۷۳ بود.

پرسشنامه شفقت خود : یک مقیاس ۲۶ گویه ای است که توسط نف (۲۰۰۳) طراحی شد. این مقیاس شامل سه مؤلفه دوقطبی است که به صورت ۶ زیرمقیاس در نظر گرفته میشوند: مهربانی با خود (۵ گویه) در مقابل قضاوت خود (۵ گویه)، اشتراکات انسانی (۴ گویه) در مقابل انزوا (۴ گویه) و بهوشیاری (۴ گویه) در مقابل همانندسازی فزاینده (۴ گویه). پاسخ های این مقیاس در یک دامنه ۵ درجه ای لیکرت از نمره ۱ (تقریباً هرگز) تا ۵ (تقریباً همیشه) سنجیده می شوند و نمره گذاری در سه زیرمقیاس قضاوت خود، انزوا و همانندسازی افراطی به صورت معکوس انجام میشود. ثبات درونی این مقیاس ۰/۹۲ و قابلیت اعتماد بازآزمون آن ۰/۹۳ گزارش شده است (۲۷). در ایران ضرایب آلفای کرونباخ برای زیر مقیاس های

صورت که پژوهشگران، پرسشنامه ها را بین افرادی که دچار سابقه تروما بودند، توزیع نمودند. ملاکهای ورود به مطالعه عبارت بودند از: شامل داشتن تجربه خیانت، تحصیلات در حد خواندن و نوشتن، دامنه سنی ۲۰ تا ۵۰ سال، عدم ابتلا به بیماری های جسمی و روانی جدی که مستلزم دارو است. معیار خروج از پژوهش نیز عبارت بودند از: تکمیل ناقص پرسشنامه ها. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری از طریق نرم افزار SPSS-26 و AMOS تحلیل شدند.

پرسشنامه رشد پس از سانحه (PTGI): تدسچی و کالهن (۱۹۹۶) پرسشنامه رشد پس از سانحه را تهیه کرده اند. این پرسشنامه، یک ابزار خود گزارشی است که ۲۱ سوال دارد و برای سنجش و ارزیابی پیامدهای مثبت تجربه شده توسط افرادی که ترومایی را تجربه کرده اند، طراحی شده است. آزمودنی باید پاسخ های خود را در یک طیف لیکرت شش درجه ای (من این تغییر را به خاطر تاثیر تروما نمیدانم = ۰ تا من این تغییر را به میزان خیلی زیادی به عنوان تاثیر تروما میدانم) مشخص کند. این پرسشنامه از ۵ خرده مقیاس تشکیل شده است: ۱) ارتباط با دیگران (۲ امکانات جدید (۳ قدرت فردی (۴ تغییرات روحی و (۵ ارزش زندگی، ضریب آلفای کلی پرسشنامه، مطابق با پژوهش تدسچی و کالهن (۱۹۹۶)، ۰/۹۰ و ضریب آلفای هر یک از خرده مقیاس ها در دامنه ۰/۶۷ تا ۰/۸۵ برآورد شد. همچنین مطابق با همین پژوهش، همسانی درونی ۰/۷۶ و ضریب بازآزمایی ۰/۷۹ گزارش شد (۲۴). در ایران، در پژوهش سید محمودی و همکاران (۱۳۹۱) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و برای هر یک از خرده مقیاس ها در دامنه ۰/۶۶ تا ۰/۹۰ به دست آمد. نتایج تحلیل عاملی با استفاده از چرخش واریمکس چهار عامل به دست آمد که ۶۲ درصد واریانس مقیاس کل را تبیین کرد این

قرار گرفت. همچنین ضرایب آلفای کرونباخ برای ناگویی هیجانی کل و سه خرده زیر مقیاس ۰/۴۲ تا ۰/۸۵ محاسبه شد که نشانه همسانی درونی خوب پرسشنامه بود. پایایی بازآزمایی پرسشنامه در دو نوبت با فاصله چهار هفته از ۰/۷۰ تا ۰/۷۷ ناگویی هیجانی کل به دست آمد و ابعاد آن تایید شد.

نتایج

نمونه‌ی پژوهش حاضر شامل ۲۵۹ نفر بود. میانگین و انحراف معیار سن کل نمونه 30.7 ± 6.08 سال و حداقل سن ۱۹ و حداکثر سن ۴۷ سال بود. ۲۲۳ (۸۶/۱ درصد) از شرکت‌کنندگان زن و ۳۶ (۱۳/۹ درصد) مرد بودند. ۲۸ نفر (۱۰/۸ درصد) دارای تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، ۴۷ نفر (۱۸/۱ درصد) دارای تحصیلات کاردانی، ۹۵ نفر (۳۶/۷ درصد) دارای تحصیلات کارشناسی و ۸۹ نفر (۳۴/۴ درصد) دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر بودند. داده‌ها قبل از تحلیل، از نظر داده‌های پرت شناسایی شدند و داده‌های پرت حذف شدند. به جهت بررسی استقلال خطاها از آزمون دوربین-واتسون استفاده شد؛ مقدار این آماره ۱/۹۵ به دست آمد که نشان از عدم همبستگی بین خطاها داشت زیرا دامنه‌ی قابل قبول بین ۱/۵ تا ۲/۵ است. ابتدا میانگین و انحراف معیار همراه کجی و کشیدگی بررسی شد که نتایج آن در جدول ۱ ارائه شده است.

مهربانی با خود، قضاوت خود، اشتراکات انسانی، انزوا، بهوشیاری و همانندسازی فزاینده به ترتیب بوده ۰/۸۱، ۰/۷۹، ۰/۸۴، ۰/۸۵، ۰/۸۰ و ۰/۸۳ بوده است. درستی پرسشنامه نیز مطلوب گزارش گردیده است (خسروی و همکاران، ۱۳۹۲).

مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو: ناگویی

هیجانی تورنتو توسط باگبی و همکاران (۱۹۹۴) برای سنجش ناگویی هیجانی افراد طراحی شد و دارای ۲۰ سوال بود. این ابزار دارای سه مولفه دشواری در شناسایی احساسات (هفت سوال)، دشواری در توصیف احساسات (پنج سوال) و تفکر عینی (هشت سوال) بود. نمره گذاری پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ درجه ای از نمره ۱ (کاملاً مخالف) تا نمره ۵ (کاملاً موافق) بود. دامنه نمرات این پرسشنامه بین ۲۰ تا ۱۰۰ در نظر گرفته شد. به این صورت که نمره بین ۲۰ تا ۴۰ نشان دهنده ناگویی پایین فرد بود، نمره ۴۰ تا ۶۰ بیانگر ناگویی متوسط فرد و نمره بالاتر از ۶۰ نشان دهنده ناگویی بالا در فرد بود (باگبی و همکاران، ۱۹۹۴). ویژگی‌های روانسنجی این پرسشنامه در پژوهش‌هایی بررسی و تایید شده است (۲۸). در مطالعه بشارت (۱۳۹۵) روایی همزمان پرسشنامه بر حسب همبستگی با ابزارهای بهزیستی روانشناختی و درماندگی روانشناختی بررسی و مورد تایید

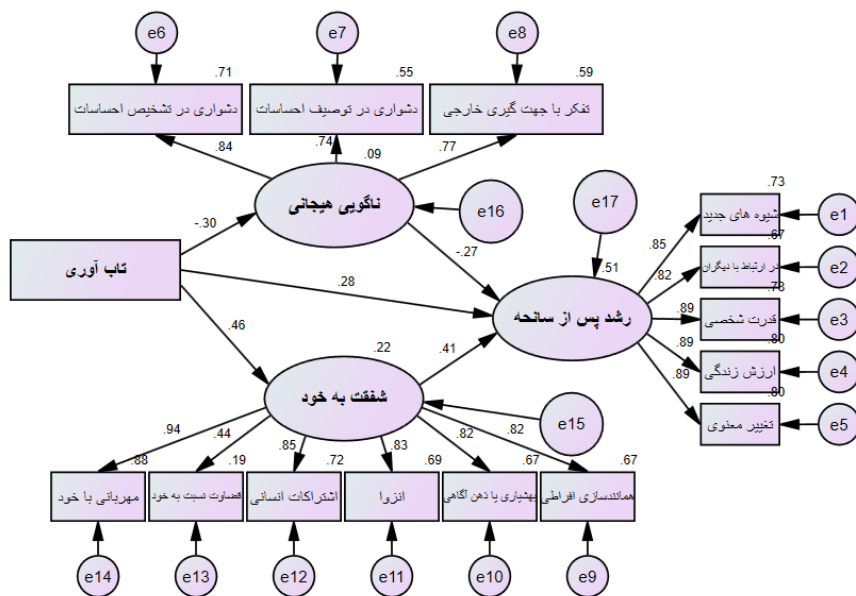
جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش و همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی	۱	۲	۳
تاب‌آوری	۲۹/۴۲	۴/۲۹	۰/۰۶۰	۰/۱۰۱	-		
شفقت به خود	۷۷/۹۹	۱۴/۲۵	۰/۰۱۰	-۰/۰۴۲	۰/۴۶**		
ناگویی هیجانی	۵۹/۴۳	۹/۳۱	-۰/۰۰۴	-۰/۲۸۱	-۰/۲۶**	-۰/۰۱	
رشد پس از سانحه	۵۲/۱۲	۱۶/۲۳	-۰/۰۰۸	-۰/۰۹۴	۰/۵۵**	۰/۵۳**	-۰/۳۱**

* = P < ۰/۰۵
** = P < ۰/۰۱

نتایج جدول ۱ مقادیر کجی و کشیدگی بدست آمده برای توزیع نمرات متغیرهای مورد بررسی، بین +۲ و -۲ است که نشان می‌دهد نمرات متغیرهای تحقیق، دارای توزیعی نرمال است. بنابراین امکان استفاده از آزمون‌های پارامتریک جهت آزمون فرضیه‌ها وجود دارد. همچنین

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد، متغیرهای میانجی یعنی شفقت به خود و ناگویی هیجانی، با متغیرهای مستقل و وابسته رابطه معنادار دارند، بنابراین می‌توان از مدلسازی معادلات ساختاری استفاده نمود.

نمودار ۱. مدل پژوهش

نمودار ضرایب مسیر بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. در این مدل متغیر تاب آوری به عنوان متغیرهای برونزا قرار گرفته که نقش مستقیم آن‌ها بر شفقت به خود، ناگویی هیجانی و نقش مستقیم و غیرمستقیم آن بر رشد پس از سانحه

از سانحه مورد بررسی قرار گرفته است. در ادامه ضرایب مستقیم و غیرمستقیم روابط بین متغیرها در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. ضریب استاندارد و سطوح معناداری اثرات مستقیم

متغیر	ضرایب غیر استاندارد	خطای استاندارد	مقدار بحرانی (t)	ضرایب استاندارد	مقدار معناداری
تاب آوری ← شفقت به خود	۰/۲۴	۰/۰۳	۷/۶۷	۰/۴۶	۰/۰۰۱
تاب آوری ← ناگویی هیجانی	-۰/۲۳	۰/۰۵	-۴/۴۸	-۰/۲۹	۰/۰۰۱
تاب آوری ← رشد پس از سانحه	۰/۲۳	۰/۰۴	۴/۹۰	۰/۲۸	۰/۰۰۱
شفقت به خود ← رشد پس از سانحه	۰/۶۴	۰/۰۹	۶/۸۵	۰/۴۱	۰/۰۰۱
ناگویی هیجانی ← رشد پس از سانحه	-۰/۲۸	۰/۰۶	-۴/۷۰	-۰/۲۶	۰/۰۰۱

آنجا که یکی از شروط میانجی‌گری داشتن رابطه معنادار با متغیر وابسته و متغیر مستقل است، نتایج حاصل از بررسی اثرات مستقیم این دو متغیر در جدول ۳ نیامده‌اند.

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که شفقت به خود، ناگویی هیجانی و رشد پس از سانحه بر تاب‌آوری تأثیر مستقیم و معناداری دارند. همچنین، رشد پس از سانحه بر شفقت به خود و ناگویی هیجانی تأثیر مستقیم و معناداری دارد. از

جدول ۳. نتایج حاصل از بررسی اثرات غیرمستقیم

مسیر	اثر غیرمستقیم	فاصله اطمینان		سطح	نتیجه
		حد پایین	حد بالا	معناداری	
تاب‌آوری ← شفقت به خود ← رشد پس از سانحه	۰/۱۵۷	۰/۱۰	۰/۲۲	۰/۰۰۱	معنادار
تاب‌آوری ← ناگویی هیجانی ← رشد پس از سانحه	۰/۰۶۶	۰/۰۲	۰/۱۱	۰/۰۰۱	معنادار

تحلیل اثرات غیرمستقیم نشان داد که تاب‌آوری از طریق شفقت به خود ($\beta = ۰/۱۵$) و ناگویی هیجانی ($\beta = ۰/۰۶$) به طور غیرمستقیم بر رشد پس از سانحه تأثیر معنادار دارد. جهت تعیین برازش کلی مدل، شاخص‌های برازش مختلفی مدنظر قرار گرفت. شاخص‌های برازش مدل در جدول ۴ ارائه شده است.

جهت بررسی معناداری اثر تاب‌آوری بر رشد پس از سانحه از روش بوت استرپ استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ گزارش شده است. در روش بوت استرپ سطح اطمینان ۹۵ و تعداد نمونه‌گیری مجدد بوت استرپ ۵۰۰۰ در نظر گرفته شده است. در این روش چنانچه حد پایین و حد بالا از صفر عبور نکنند، نقش میانجی معنادار است. نتایج

جدول ۴. شاخص‌های برازندگی برای الگوی تدوین شده

شاخص‌های برازندگی الگو	RMSEA	CFI	GFI	X ² / df
دامنه‌ی پذیرش	۰/۰۸ <	۰/۹ >	۰/۹ >	۳ <
مقادیر به‌دست آمده	۰/۰۴	۰/۹۸	۰/۹۳	۱/۶۰

خاص دارای ویژگی های منحصر به فردی است، زیرا احساس امنیت و اعتماد فرد را به چالش می کشد. اوون و همکاران (۳۶) دریافت که شفقت به خود نقش واسطه ای در رابطه بین آسیب خیانت و رفاه روانی ایفا می کند، و نشان می دهد که افرادی که به دنبال چنین تجربیاتی شفقت به خود را پرورش می دهند ممکن است به نتایج سلامت روانی بهتری دست یابند. این میانجیگری نشان می دهد که شفقت به خود فقط با رفاه روانی همراه نیست. بلکه به طور فعال سازگاری بهتر با تروما را تسهیل می کند. مطالعات ذکر شده چندین نکته کلیدی را در رابطه با شفقت به خود و نقش آن در بهبودی تروما برجسته می کند. میسوریا و همکاران (۳۴) دریافت که شفقت به خود می تواند به افراد کمک کند تا احساسات منفی ناشی از ضربه را مدیریت کنند، تاب آوری و پاسخ های انطباقی را تقویت کنند. این بدان معنی است که وقتی افراد شفقت به خود را تمرین می کنند، احتمال بیشتری دارد که به طور مؤثر با احساسات خود کنار بیایند و سریعتر از آسیب بهبود یابند. تحقیقات کارول (۱۹) نشان می دهد که همبستگی منفی بین تاب آوری و آسیب خیانت در کنار علائم استرس ترومای خیانت وجود دارد. این نشان می دهد که افرادی که سطوح بالاتری از ترومای خیانت را تجربه می کنند ممکن است بیشتر با علائم تروما دست و پنجه نرم کنند و در نتیجه سطوح پایین تری از تاب آوری را نشان دهند.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد رابطه رشد پس از سانحه بر تاب آوری با نقش میانجی ناگویی هیجانی رابطه معناداری دارد. در تبیین نتایج میتوان بیان کرد رشد پس از سانحه به تغییرات روانشناختی مثبتی اشاره دارد که می تواند در نتیجه ناملایمات، تروما یا چالش های مهم زندگی رخ دهد. این شامل توسعه شخصی در زمینه هایی مانند ادراک از خود، روابط با دیگران و درک جدیدی از اولویت های زندگی است. از سوی دیگر، تاب آوری اغلب به عنوان توانایی عقب نشینی از مشکلات، سازگاری خوب با ناملایمات و پیشروی علی رغم چالش ها تعریف می شود. تحقیقات نشان می دهد که یک تعامل پیچیده بین رشد پس از سانحه و تاب آوری وجود دارد، که نشان می دهد افرادی که سطوح بالاتری از تاب آوری را نشان می دهند،

با توجه به جدول ۴ می توان گفت شاخص های برازش مدل پژوهش از نظر شاخص های معنی داری و برازش مورد تأیید است؛ زیرا طبق نظر کلاین (۲۰۱۱) در برازش مدل، نسبت χ^2/df کمتر از ۳، برازش تطبیقی (CFI) دو به دو به درجه آزادی (GFI) بزرگتر از ۰/۹۰ و ریشه میانگین مجذور خطا (RMSEA) کمتر از ۰/۰۸ نشان دهنده برازش مطلوب است.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر پیش بینی رشد پس از سانحه بر تاب آوری با میانجیگری شفقت به خود و ناگویی هیجانی در ترومای خیانت بود. نتایج پژوهش نشان داد که رشد پس از سانحه با تاب آوری و نقش میانجی شفقت به خود و ناگویی هیجانی در سطح معناداری ارتباط دارند. این یافته ها با نتایج خو و همکاران (۲۹)، بلچر و همکاران (۳۰)، لیو و همکاران (۳۱)، فینو و همکاران (۳۲)، یوهان و همکاران (۳۳)، میسوریا و همکاران (۳۴)، گوری و همکاران (۳۵) همسو بود.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد رابطه رشد پس از سانحه بر تاب آوری با نقش میانجی شفقت به خود رابطه معناداری دارد. در تبیین نتایج میتوان بیان کرد شفقت به خود یک سازه روانشناختی است که شامل رفتار با مهربانی و درک خود در زمان رنج یا ناتوانی درک شده است. تحقیقات نشان می دهد که شفقت به خود می تواند مزایای قابل توجهی را به خصوص در مقابله با تروما ارائه دهد. هنگامی که افراد آسیب هایی را تجربه می کنند، مانند ترومای خیانت - جایی که یک فرد مورد اعتماد باعث درد عاطفی عمیق می شود - شفقت به خود می تواند به عنوان محافظی در برابر اثرات نامطلوب معمولاً با چنین تجربیاتی باشد. میسوریا و همکاران (۳۴) دریافت که شفقت به خود می تواند به افراد کمک کند تا احساسات منفی ناشی از ضربه را مدیریت کنند، تاب آوری و پاسخ های انطباقی را تقویت کنند. این بدان معنی است که وقتی افراد شفقت به خود را تمرین می کنند، احتمال بیشتری دارد که به طور مؤثر با احساسات خود کنار بیایند و سریعتر از آسیب بهبود یابند. ترومای خیانت به طور

مقابله ای - روش هایی که افراد برای مدیریت استرس استفاده می کنند - نقش مهمی در میانجی‌گری این رابطه دارند. راهبردهای مقابله ای مؤثر می تواند به افراد کمک کند تا احساسات و تجربیات مربوط به تروما را پردازش کنند، تاب‌آوری را ارتقا داده و رشد مثبت را تسهیل کنند. در مقابل، راهبردهای مقابله ای ناسازگار ممکن است مانع تاب‌آوری و تشدید نتایج منفی شود. هنگامی که افراد با تنظیم احساسات خود - که اغلب به آن اختلال در تنظیم احساسات می‌گویند - مشکل دارند، ممکن است مشکلات شدیدتری را در عواقب تروما تجربه کنند. مطالعات نشان داده‌اند که اختلال در ناگویی هیجان می‌تواند رابطه بین آسیب‌خیزان و رفتارهای خودآزایی غیرخودکشی را واسطه‌ای کند، و نشان می‌دهد که افرادی که در مدیریت احساسات خود مشکل دارند ممکن است در معرض خطر بیشتری برای درگیر شدن در مکانیسم‌های مقابله‌ای مضر باشند.

به طور کلی، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که رشد پس از سانحه می‌تواند به واسطه تاب‌آوری، شفقت به خود، و ناگویی هیجانی، در تطابق بهتر با تروما، به‌ویژه ترومای خیانت، مؤثر باشد. شفقت به خود که شامل رفتار مهربانانه و پذیرش خویشتن در هنگام رنج است، نقش مهمی در کاهش اثرات منفی تروما ایفا می‌کند و به بهبود بهزیستی روانی کمک می‌کند. از سوی دیگر، ناگویی هیجانی، به‌ویژه در شرایط خیانت، با دشواری در شناخت و بیان احساسات می‌تواند مانعی برای تاب‌آوری و رشد پس از سانحه باشد و ممکن است به رفتارهای مخرب منجر شود. این یافته‌ها اهمیت شفقت به خود و ناگویی هیجانی را تقویت می‌سازد و نشان می‌دهد که بهبود آگاهی عاطفی می‌تواند به تاب‌آوری بیشتر و نتایج مثبت‌تر روانشناختی پس از تروما منجر شود.

این پژوهش با محدودیت‌هایی همچون نمونه‌گیری محدود و استفاده از روش‌های خودگزارشی مواجه است که می‌تواند تعمیم‌پذیری نتایج به جمعیت‌های گسترده‌تر را محدود کند و امکان سوگیری‌های شناختی را افزایش دهد. علاوه بر این، ماهیت مقطعی مطالعه مانع از نتیجه‌گیری درباره روابط علی

احتمال بیشتری دارد که رشد پس از سانحه را پس از حوادث آسیب‌زا تجربه کنند (۲۹). افراد تاب‌آور تمایل دارند مکانیسم مقابله بهتری داشته باشند، که آنها را قادر می‌سازد تجارب خود را از تروما به فرصت‌هایی برای رشد تبدیل کنند. ناگویی هیجانی به مشکلاتی در درک و بیان کافی احساسات اشاره دارد. در زمینه‌های خیانت، افراد ممکن است برای هدایت پاسخ‌های عاطفی خود تلاش کنند و بر توانایی آنها برای پردازش مؤثر تروما تأثیر بگذارد. این بی‌نظمی می‌تواند از پتانسیل انعطاف‌پذیری و رشد پس از سانحه جلوگیری کند. به عنوان مثال، اگر فردی در تشخیص و بیان احساسات خود در حین خیانت مشکل داشته باشد، ممکن است توانایی او در جستجوی حمایت را مختل کند و منجر به ناراحتی طولانی مدت و محدود کردن فرصت‌های رشد شود. بنابراین، در حالی که تاب‌آوری ممکن است رشد پس از سانحه را تسهیل کند، ناگویی هیجانی ممکن است به عنوان مانعی برای تاب‌آوری و رشد پس از سانحه عمل کند. افرادی که با درک عاطفی دست و پنجه نرم می‌کنند ممکن است از مداخلات درمانی با هدف افزایش آگاهی و بیان عاطفی بهره‌مند شوند. با بهبود سواد عاطفی، افراد به طور بالقوه می‌توانند انعطاف‌پذیری خود و در نتیجه احتمال تجربه رشد پس از سانحه را در پی حوادث خیانت یا ضربه افزایش دهند. در تبیین مفهوم تاب‌آوری میتوان بیان کرد برای درک اینکه چگونه افراد با تروما کنار می‌آیند و بهزیستی روانشناختی خود را هدایت می‌کنند بسیار مهم است. تاب‌آوری به توانایی بازگشت از ناملايمات، انطباق با موقعیت‌های استرس‌زا و در نهایت دستیابی به نتایج مثبت با وجود تجربه کردن مشکلات اشاره دارد. تحقیقات نشان می‌دهد که تاب‌آوری نقشی دوگانه دارد: از افراد در برابر اثرات مخرب اختلال استرس پس از سانحه محافظت می‌کند و ظرفیت آن‌ها را برای رشد پس از سانحه افزایش می‌دهد. رشد پس از سانحه با پیشرفت شخصی، قدردانی بیشتر از زندگی و روابط قوی‌تر پس از غلبه بر تجربیات آسیب‌زا مشخص می‌شود. مکانیسم‌های زیربنای رابطه بین تاب‌آوری و رشد پس از سانحه می‌تواند پیچیده باشد و اغلب شامل عوامل واسطه‌ای است. راهبردهای

تشکر و قدردانی

بدین وسیله نویسندگان تشکر و قدردانی خود را از شرکت کنندگان در پژوهش به دلیل مشارکت فعال در پژوهش اعلام می دارد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

می شود. پیشنهاد می شود پژوهش های آینده با استفاده از نمونه های متنوع تر و روش های طولی، به بررسی اثرات طولانی مدت رشد پس از سانحه و تاب آوری بپردازند. همچنین، انجام مطالعات آزمایشی برای ارزیابی تأثیر برنامه های آموزشی مبتنی بر شفقت به خود و افزایش سواد هیجانی می تواند به روشن شدن راهبردهای مؤثر در ارتقای تاب آوری و بهزیستی پس از تروما کمک کند.

References

- Lathan EC, McAfee EE, Spivey BN, Garcia V, Kaslow N, Powers A, et al. Psychological trauma: Theory, research, practice, and policy. 2024.
- Khatibi P, Meghrazi P. Predicting psychological helplessness based on initial maladaptive schemas and coping strategies in women affected by marital infidelity. *Journal of Applied Family Therapy*. 2023;4(2):487-506.
- Gorjian Mehlalani H, Sheykholeslami A, Kiani A, Rezaeisharif A. The Effectiveness of Dattilio Cognitive-Behavioral Couple Therapy on Stress Symptoms and Trust in Women Affected by Infidelity. *Journal of Research in Behavioural Sciences*. 2023;21(2):261-74.
- Khajeh hasani rabari F, Rezaei F, Mirzai F, Sedighi F. The effectiveness of emotion-based therapy on fear of intimacy, hostile documents and over-excitement in woman affected by marital breach. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ)*. 2024;13(1):233-42.
- Ammari S, Deyreh E, Keykhosrovani M, Ganji K. The Effectiveness of Couple Therapy on Depressive Symptoms and Sexual Function in Women Affected by Infidelity. 2022.
- Panisch LS, LaBrenz CA. Betrayal trauma, parental substance use disorder, and reunification outcomes among child welfare-involved families. *Journal of Family Violence*. 2024;39(3):523-37.
- Hajjabari S, Boostan A, Hashemian K. Comparing the Effectiveness of Cognitive-Behavioral Therapy with Schema Therapy on Communication Skills in Women Affected by Marital Infidelity. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling (JARAC)*. 2023;5(4):39-50.
- Kargar M, Javaheri A, Madani Y. The lived experience of betrayed women after forgiving their husbands. *Quarterly Cultural-Educational Journal of Women and Family*. 2023;19(68):139-68.
- Jules BN, O'Connor VL, Langhinrichsen-Rohling J. Judgments of Event Centrality as Predictors of Post-Traumatic Growth and Post-Traumatic Stress after Infidelity: The Moderating Effect of Relationship Form. *Trauma Care*. 2023;3(4):237-50.
- Tauy JJM, Perez JA. Mediating Role of Infidelity-related Posttraumatic Symptoms in the Relationship Between Forgiveness and Psychological Health Concerns. *Psikoislamika: Jurnal Psikologi dan Psikologi Islam*. 2023;20(2):579-98.
- Austin PD, Siddall PJ, Lovell MR. Posttraumatic growth in palliative care settings: A scoping review of prevalence, characteristics and interventions. *Palliative Medicine*. 2024;38(2):200-12.
- Bayraktar S, Ozkan M. Unchanging dynamics in posttraumatic growth in cancer patients: ways of coping and illness perception. *Frontiers in Psychology*. 2023;14:1223131.
- Badecka P. The Possibilities OF Transcultural Positive Psychotherapy in Supporting the Development of Post-Traumatic Growth (PTG). *The Global Psychotherapist*. 2023;3(1):98-103.
- Pietrzak RH, Tsai J, Southwick SM. Association of symptoms of posttraumatic stress disorder with posttraumatic psychological growth among US veterans during the COVID-19 pandemic. *JAMA network open*. 2021;4(4):e214972-e.
- Lennon-Dearing R. "HIV Is a Gift": Posttraumatic Growth in Women With HIV. *Illness, Crisis & Loss*. 2022;30(2):224-39.
- Gul H, Ehsan N, Iqbal N, Hassan B. Illness Perception, Social Isolation, Psychological Distress, and Posttraumatic Growth in the Aftermath of COVID-19. *Pakistan Journal of Psychological Research*. 2023;38(2):309-27.
- Han S-J, Yeun Y-R, Roh H, editors. The Impact of Resilience on Post-Traumatic Growth among Nurses in COVID-19-Designated Hospitals: The Mediating Effect of Meaning in Life. *Healthcare*; 2023: MDPI.

18. Xin Y, Liu C, Peng X, Fu H, Li L. How Resilience and Social Support Promote Post-Traumatic Growth after Wenchuan Earthquake: An Integrated Perspective. 2021.
19. Carroll AR. Betrayal trauma and resilience in former foster youth. *Emerging Adulthood*. 2022;10(2):459-72.
20. Li L, Hou Y, Kang F, Wei X. The mediating and moderating roles of resilience in the relationship between anxiety, depression, and post-traumatic growth among breast cancer patients based on structural equation modeling: an observational study. *Medicine*. 2020;99(50):e23273.
21. Kotera Y, Beaumont J, Edwards A-M, Cotterill M, Kirkman A, Tofani AC, et al. A Narrative Review of Compassion Focused Therapy on Positive Mental Health Outcomes. *Behavioral Sciences*. 2024;14(8):643.
22. Zhang Y, Zhao Y, Ni T, Chen J, Tang W. Alexithymia and post-traumatic stress disorder symptoms in Chinese undergraduate students during the COVID-19 national lockdown: The mediating role of sleep problems and the moderating role of self-esteem. *Frontiers in Psychology*. 2022;13:1040935.
23. O'Brien H, Kalokerinos EK, Felmingham K, Lau W, O'Donnell M. Emotion regulation strategy use in PTSD: A daily life study. *Journal of Affective Disorders*. 2023;338:365-72.
24. Tedeschi RG, Calhoun LG. The Posttraumatic Growth Inventory: Measuring the positive legacy of trauma. *Journal of traumatic stress*. 1996;9:455-71.
25. Connor KM, Davidson JR. Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*. 2003;18(2):76-82.
26. Segal Z, Williams M, Teasdale J. *Mindfulness-based cognitive therapy for depression*: Guilford press; 2012.
27. Neff KD. The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and identity*. 2003;2(3):223-50.
28. Bagby RM, Parker JD, Taylor GJ. The twenty-item Toronto Alexithymia Scale—I. Item selection and cross-validation of the factor structure. *Journal of psychosomatic research*. 1994;38(1):23-32.
29. Xu Y, Ni Y, Yang J, Wu J, Lin Y, Li J, et al. The relationship between the psychological resilience and post-traumatic growth of college students during the COVID-19 pandemic: a model of conditioned processes mediated by negative emotions and moderated by deliberate rumination. *BMC psychology*. 2024;12(1):357.
30. Belcher CA. *Post Traumatic Growth, Resilience, and Sensemaking in Adults who have experienced Childhood Adversity and Trauma*: University of Surrey; 2023.
31. Liu J, Wei S, Qiu G, Li N, Wang D, Wu X, et al. Relationship between rumination and post-traumatic growth in mobile cabin hospital nurses: The mediating role of psychological resilience. *Preventive Medicine Reports*. 2023;34:102266.
32. Fino E, Mema D, Treska V. COVID-19 fear, post-traumatic stress, growth, and the role of resilience. *Open Medicine*. 2022;17(1):614-8.
33. Yuhan J, Wang DC, Canada A, Schwartz J. Growth after trauma: The role of self-compassion following Hurricane Harvey. *Trauma Care*. 2021;1(2):119-29.
34. Misurya P, Shukla V, Anand PV. *Self-Compassion and Post Traumatic Growth: The Mediating Role of Psychological Flexibility*. 2021.
35. Gori A, Topino E, Sette A, Cramer H. Pathways to post-traumatic growth in cancer patients: moderated mediation and single mediation analyses with resilience, personality, and coping strategies. *Journal of affective disorders*. 2021;279:692-700.
36. Owen J, Quirk K, Manthos M. I get no respect: The relationship between betrayal trauma and romantic relationship functioning. *Journal of Trauma & Dissociation*. 2012;13(2):175-89.

*Original Article***The Relationship of Post-Traumatic Growth on Resilience with the Mediation of Self-Compassion and Emotional Suppression in Betrayal Trauma**

Received: 12/05/2022 - Accepted: 25/06/2022

Erfan Khalili Moghadam¹
Fatemeh Dehnavi²
Fatemeh Mirzai³
Setareh Heydari^{4*}
Saman Tapak⁵
Fatemeh Khajeh Hasani Rabari^{6*}

¹ MA student in clinical psychology, Department of Psychology, Neyshabour Branch, Islamic Azad University, Neyshabour, Iran.

² Bachelor's in Psychology, Department of Psychology, Neyshabour Branch, Islamic Azad University, Neyshabour, Iran

³ MA in General Psychology, Department of Psychology, Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

⁴ Master's student in Clinical Psychology, Department of Psychology, Neyshabour Branch, Islamic Azad University, Neyshabour, Iran

⁵ MA in General Psychology, Branch Sanandaj, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

⁶ MA student in clinical psychology, Department of Psychology, Neyshabour Branch, Islamic Azad University, Neyshabour, Iran (Corresponding Author)

Email:

Fatemeh.hassani7218@gmail.com

Abstract

Introduction: The present study aimed to examine the relationship between post-traumatic growth and resilience, with self-compassion and emotional suppression as mediators, among individuals who have experienced betrayal trauma.

Methods: This correlational descriptive study included 380 individuals who had experienced betrayal trauma, selected through convenience sampling from the target population. To assess the research variables, the Post-Traumatic Growth Inventory (PTGI), Resilience Scale (1), Self-Compassion Scale (SCS), and Toronto Alexithymia Scale (TAS) were utilized. Data were analyzed using path analysis and structural equation modeling (SEM). The data analysis was conducted using Pearson's correlation test and structural equation modeling with SPSS-26 and AMOS-26 software.

Results: Data analysis revealed that post-traumatic growth was directly and positively associated with resilience. Furthermore, self-compassion acted as a positive mediator, strengthening the relationship between post-traumatic growth and resilience, whereas emotional suppression served as a negative mediator, weakening this relationship ($P < 0.001$)

Conclusion: The findings emphasize that focusing on self-compassion and managing emotional suppression can enhance resilience in individuals who have experienced betrayal trauma. These factors can be integrated into intervention programs to assist in the recovery of individuals following traumatic experiences.

Keywords: Post-Traumatic Growth, Resilience, Self-Compassion, Ataxia, Betrayal